

FRANJO ŽGEČ:

Še o „Pedagoškem Zborniku“.

(Odgovor na drugo kritiko.)

V odgovor na moje misli h kritiki »Pedagoškega Zbornika« za leto 1922, je podal g. Šega zanimiv pregled naslovov predavanj, ki jih je priredila na Jesenicah takozvana »Ljudska univerza«.

Sicer ne vem, na kak način sem izzval in kak smisel naj ima slično poročilo kot odgovor na moje misli, kjer nisem ne izzival, ne napadal, temveč le konstatiral da je kritika prvič preprosta in se bistva sploh ne dotakne, in drugič, da ni ta kritika samo mnenje g. Šega, ampak velikega dela učiteljstva, ki si želi le praktično uporabne duševne hrane, katera naj služi najhujšemu utilitarizmu. Da bi pisal kritik o tem utilitarizmu sam v kritiki tega ni nikdo trdil, ker bi kaj takega bilo pač nemogoče za logično mislečega človeka. Pač pa kaže to celoten duh kritike in tudi način kako je ocenil posamezne članke in kaj je od Zbornika zahteval.

Tudi ne vem, zakaj meša g. kritik dosledno »Akad. socialno-pedagoški krožek« z neakim nejasnim pojmom »ljudske univerze«, ko je ta krožek vendar nekaj popolnoma drugega ima druge naloge, druge cilje in drug delokrog. Kakor je razvidno iz mojega članka o krožku v »Pedagoškem Zborniku« 1. 1922., str. 62. ima krožek dvojno nalogo: 1. da skrbi za samovzgojo akademikov 2. da budi zanimanje za socialno - etično vzgojo ljudstva. Njegov delokrog je torej precej natančno začrtan in normalno bi bilo nerazumljivo, da bi kdo, ki je čital poročilo o delovanju krožka bodisi v »Zborniku« ali v »Pučki Prosvjeti«, mogel istovetiti krožek s kakršnokoli »ljudsko univerzo«. Na ta način si g. kritik že vnaprej zapira pot do razumevanja vsega, kar je krožek delal tekom dveh zadnjih let in tudi do razumevanja smernic, ki jih je zavzel pri svojem delu. Tako se zbudi v človeku rahel sum da kritik sploh članka v Zborniku čital ni, ker bi sicer moral tudi videti, da je precej različen od poročila v »Pučki Prosvjeti«. Zato je tudi neupravičeno, imenovati Zbornikovo poročilo »ponatis«.

Vendar pa se mi zdi poročilo o delu takozvane »Ljudske univerze« na Jesenicah ali na Savi zelo važno, in sicer važno ravno za iskanje tistih »smernic« za vzgojo industrijskega proletarijata in kmečkega prebivalstva, ki se jim g. Šega posmehuje. V prizadevanju ki ga jemlje v misel poročilo, je zakopano mnogo požrtvovalnega dela, katero lahko služi za glasen opomin in zgled vsem onim ki zanikajo možnost izvenšolskega izobraževalnega dela med najširšimi plastmi našega naroda. Istotako priča o požrtvovalnosti nadaljevalna (obrtna) šola, o kateri poroča g. kritik.

Jaz bi si želel le še podrobnejšega poročila o delovanju samem, o težkočah in ovirah ki sta jih imela organizatorja

pri svojem delu, n o načinu, kako sta jih premagala. Slične težkoče čakajo namreč vsakogar, ki hoče resno delovati med narodom. Tudi bi rad poznal vodilne ideje in misli, ki so preprežale vse delovanje tisto, kar spremeni navadna nesistematična predavanja v organizirano celoto ter jim da tako vsebo, da res zaslužijo ime ljudske visoke šole, ali če že hočete »ljudske univerze«. Poznal bi rad nadalje uspehe in eventualna razočaranja, k sta jih imela pri svojem delu, odziv delavstva na njuno delovanje itd. Za vsakogar ki hoče vršiti zobraževalno in vzgojno delo med narodom je vse to neprecenljiva vrednost.

Sploh nam bodo vse take izkušnje dragocen zaklad, če bomo hoteli začeti z resnim izobraževalnim in vzgojnim delom v velikem obsegu med najširšimi plastmi našega naroda. Obvzrovali nas bodo mnogih zablod ter nam omogočile ustvarjanje vedno boljših in popolnejših oblik na polju ljudskega vzgojstva. Kakor se zida palača na ta način, da se polaga opeka na opeko, tako so tudi vse empirične vede plod dela mnogih ljudi in resnih raziskavanih. Izkušnja k izkušnji pripomore da se razvija in napreduje tudi pedagogija. Ni treba vsakega organizatorja trpeti energije za napake, ki so jih že drugi delali in jih spoznali za napake. To energijo lahko porabi za pozitivno delo ustvarjanja in ne za skanje tistih poti, ki so jih našli in eventualno že prešli drugi.

Gotovo je, da na vzgojnem polju ne moremo najti končnih popolnih oblik, ki bi veljale brezpogojno za vse čase in krajeve okolščine. Kakor se vse kulturno in družabno življenje neprestano razvija ter spreminja, tako se mora spreminjati tudi vzgojstvo ter se prilagati vsakokratni stopnji razvoja in vsakokratnim potrebam življenja. Velik del prizadevanja na vzgojnem področju je tako nujno posvečen iskanju novih, boljših in popolnejših oblik novih poti in novih smernic za vzgojo, ki bi naj bile v popolnem skladu s potrebami, kakor jih stavi človeku stopnja razvoja, do katere se je povzpel.

G. Šega se sicer posmehuje naivni mladosti v svoji očetovski vlogi in tudi iskanju novih smernic za vzgojo. Vendar na mora priznati, da je v zadnjih desetletjih napravil ves razvoj tako ogromen korak naprej, kakor jih sicer ne morejo izkazati cela stoletja. Svetovna vojna in povojna kriza sta pravcati skok v vseplošnem razvoju. Tako prinaša današnja doba človeku povsem nove naloge, ki jih je prejel le malokdo slutil. Za te naloge pa mora človeka pripravljati ravno vzgoja, katera se zato ima prilagoditi času. Ali ni torej povsem razumljivo da iščejo vsi tisti, ki vidijo ta razvoj in ki vidijo tudi nove naloge, v vzgoji novih smernic katerih doba pred par desetletji ki se na njo samozavestno sklicuje g. kritik še ni mogla poznati?

Kdor na je ta silni razvoj prezrl in prespal to dobo, kdor ne vidi in ne čuti novega časa temu se seveda tudi o potrebnih potih in novih smernicah ne more niti sanjati. Ostal bo tudi zanaprej pri

ter pripoveduje otrokom povesti o življenju onkraj morja, o otrokih v raznih deželah, o stvarih, ki jih otroci lahko sami izvršijo da pomagajo drugim. Kaj potem? Ali boš rekel da tu ni programa?

Toda ravno ta program nudi tudi Podmladek Rdečega križa. V njem vladajo duh pomoči in upanja, navajajo se sredstva, da se naučijo natančnosti in spretnosti, pripravni za silo toda predvsem obsega program delavnosti, ki služi kot laboratorij v katerem se morejo otroci naučiti ne samo, kaj je treba storiti, temveč tudi, kako je treba storiti in zakaj je treba tako storiti. Ne nudi teoretiškega programa nikakor ne! Pripoveduje le kaj in kako delajo druge šole in kaj so že naredile. Ne nudi samo enega programa, temveč jih navaša mnogo. Njegovo delovanje ne uči mladine samo praktičnih stvari, kakor šivanja ročnih del in dr., temveč tudi v državljanski vzgoji, v zemljenišu računstvu in knjigovodstvu.

Predvsem na uči etiko in moralo. Na zborovanju za moralno vzgojo v Ženevi sem imel v preteklem poletju priliko, da sem razlagal učiteljem vsega sveta kako je Podmladek Rdečega križa pravcata delavnica za moralno. Prifrdili so, da so ti nauki brez delavnice prečesto padli na kamenita tla ter niso obrobdili sadu. Moralno vzgojo je treba napraviti praktično do tega zaključka je pri-

stih zastarelih in današnjim potrebam ne več odgovarjajočih metodah ter bo smatral nesistematična predavanja z bleščečim naslovom »ljudske univerze« za največji blagoslov, ki ga je lahko deležno naše delavstvo in kmečko prebivalstvo. Seveda lahko imenuje potem tudi nesistematična predavanja za »najpopolnejšo« ljudsko univerzo. Drugo vprašanje pa je, kako dolgo bodo zadovoljne s tako duševno hrano in s tako vzgojo najširše plasti naroda same, ki pač potrebujejo globlje in resnejše izobrazbe.

Današnja doba zahteva drugih načinov izobraževanja najširših plasti za katere moramo šele iskati novih smernic v strukturi današnje družbe in duševnosti (mentalnosti), v stopnji kulturnega razvoja, v načinu proizvodnje, v kompliciranem sodobnem življenju, v značaju našega naroda, posameznih plasti našega naroda, našega človeka itd. Kdor se tako važnemu delu posmehuje, se sam obsoja.

Pred par dnevi sem prejel od delavljnega mladega učitelja, ki ga sicer niti ne poznam osebno, pismo katero jasno izpričuje novega duha med mladim učiteljstvom. Česar ne morejo ali nečejo videti starejši, to opažajo mlajši učitelji, ki uvidevajo pomen iskanja novih smernic za našo pedagogiko ki se je doslej slepo dala voditi od vzorov, kateri so se rodili iz potrebe, iz duševnosti in iz značaja nam tujih narodov. Tega pisma ki je prepolno s svežim duhom sem bil vesel kakor jutranje zarje, ker mi dokazuje da se tudi med učiteljstvom svita in da se zlasti mlajši zavedajo, kako težke probleme in naloge bo morala rešiti pedagogika sploh in zlasti še naša. Oni hočejo pomagati pri iskanju novih poti in novih smernic kar prezirajo in celo zasmejujejo drugi; ker so ti mladi produkt današnje dobe, zato doživljajo vso njeno težo in v svojem delovanju in v svojem življenju. Oni so kvas, ki bo prekrasil naše vzgojstvo kajti tudi oni so še delci tiste »ljube naivne mladosti« ki jo smeši g. kritik. Še vedno je bila mladina spiritus agens vsakega novega pokreta, novega duha in novega dela in upajmo da bo tudi sedaj. K mladini pristevamo seveda tudi vse one, ki so vzlic svojim letom mladi in čili po duhu, ki čutijo potrebo po novih potih in novih smernicah pri vzgoji; in takih ni malo. Zato je nekoliko nepredvidno, metati tej »ljubi naivni mladosti« rokavico v obraz, ki poziva na boj!

Že iz dosedanjega izvajanja jasno sledi da težnje po trdnih smernicah in novih potih kojih potrebo čuti gotovo vse res »napredno« učiteljstvo brez ozira na svetovni nazor in na politično prepričanje, pač ne morejo udušiti slični posmeh in vzkliki o naivni mladosti, kakor to skuša g. kritik. Seveda je drugo vprašanje, ali je »krožek« sam v stanu in upravičen dajati te smernice ali je tega v stanu tudi sama akademska pedagogika! Ne, gotovo ne! Te pravice pa si krožek tudi nikdar la-

šlo na kongresu 600 učiteljev. In najboljše na vsej stvari je, da niti en del programa Rdečega križa ni okorel ali neizpremenljiv. V resnici je to, kar vi želite napraviti iz njega seveda dotlej, dokler delujete po njegovih načelih, ta pa so tako enostavna in spošna, da se dajo na mnoge načine prilagoditi. Vi sami lahko izbirate; mogoče izvršite, kar ste že davno želeli storiti a niste mogli jasno videti zaradi šolskih predpisov, krajevnega odpora ali ker niste poznali poti po kateri vam je hoditi. Podmladek Rdečega križa je ključ, ki odpira mnoga vrata, t. i. je glas piščali ki gane mnoga srca. Vaš je da ga iščete ter greste z njim.

Smemo vstopiti? Ali dovolite, da vam pomagamo da nudimo otrokom v vašem imenu priliko, da se prične najvišjim državljskim pravom po praktični poti dela in smotrenosti in z najboljšimi sredstvi, ki jih je prineslo življenje temu problemu? Hkratu ojašate sami sebi stanovske težave s tem, da spravite raznoličnost in nove pobude v razredno delo obenem na pomorete nekoliko tudi naši izmučeni dobi ako dopustite da ji pokaže Podmladek Rdečega križa pot k miru in k dobri svetovisemski novici: »Mir ljudem na zemlji!«

stili ni insijo lastiti noče. On hoče le po svoje sodelovati in pomagati da res najdemo smerice ki bi nas vodile iz obupnega položaja, kamor je zabredla vsa kulturna Evropa in tudi naš narod. Roko v roki hoče hoditi z resnimi praktičnimi delavci in vzgojitelji in pomagati, a tudi sam uživati njihovo pomoč. Mlajše učiteljstvo bo brez dvoma rado sodelovalo in se vzajemno tudi posluževalo pomoči, kakor že sedaj kažejo znaki. S tem pa smo zavzeli najboljšo smer ki jo sploh moremo zavzeti pri reševanju problemov sodobne pedagogike.

Želel bi, da se o teh problemih izreče tudi drugo, zlasti mlajše učiteljstvo, ker so ti problemi vitalnega pomena za našo samobitno pedagogiko in za ves razvoj našega naroda. Ker smo že vprašanje načeli bi bilo dobro da ga skušamo tudi rešiti, seveda povsem stvarno in mirno, kakor se to spodobi za resne raziskovalce problemov današnje dobe in nalog ki jih nalaga ta doba današnji pedagogiki. Če se razvije stvarna diskusija, bo to velik korak naprej ki bo imel važne posledice za nadaljnje delo na vzgojnem polju. Vabim pa samo iskrene delavce ki jim je le za dejstva in za izboljšanje našega vzgojstva, kateri hočejo pomagati pri vzgoji najširših plasti našega naroda.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Koncert »mešnega udruženja Ferijalnega Saveza« v Ljubljani. V ponedeljek, dne 4. t. m. smo imeli v dvorani »Filharmonične družbe« lep glasbeni užitek. Na koncertu je nastopil mešani pevski zbor ljubljanskih učiteljskih pod vodstvom svojega učitelja in skladatelja prof. Emila Adamiča. Od lanskega leta je pevski zbor pokazal vsakako lep napredek. Z vso sigurnostjo je na pamet zapel vse pesmi; mladi sveži glasovi so prav dobro izvežbani v izgovoru in v dinamiki. Krasen pevski naraščaj! — Gimmazijski osmošolec, g. Tomec je ob svojem prvem javnem nastopu zapel tri pesmi v baritonski partiji. Ima sicer še neobdelan glasoven material, ki pa zna ob marljivem vežbanju postati lep, mehak bariton. — Pianistka, gđc. Orlova ima priklapljen nastop; s čutečo dušo nam je gladko zaigrala Čajkovskega »Nocturno« in Dvořakov »Valček v A-duru«. Tudi kot spremljevalka na klavirju se je vrlo dobro izkazala. — Konservatoristka, gđc. Avsenikova, je v treh samospevih pokazala dobro izučen mezo-sopran. Vsi solisti in pevski zbor so želji za lena izvajanja živahen aplavz med občinstvom posebno radodarno v navdušujočem odobravanju in bilo dijaštvo na stojišču in galeriji. Solistom so bili poklonjeni lepi šopki cvetja. Obisk je bil na stojišču prav dober, le sedeži so bili oddani komaj do polovice. Dobrodelna ta prireditev bi pač zaslužila večje zanimanje od strani glasbojubnega ljubljanskega občinstva!

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—t Polovična vožnja in popust pri prevozu razstavnih predmetov po železnici. Ministrstvo Saobračaja v Beogradu je dovolilo obiskovalcem »Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe« v Mariboru 50% popusta na železniških progah naše kraljevine ter 50% popusta pri prevozu razstavnih predmetov. Vsled tega bode omogočeno vsakomur, da se te razstave udeleži bodisi kakor razstavljalec ali pa kot obiskovalec. — Vse informacije glede razstave daje uprava razstave v Mariboru. Aleksandrova cesta 22, kamor se je obračati pisмено, osebno ali telefonično. (Telefon Interurban 325).

Učiteljski pravnik.

—š Potnine ekskurendnih učiteljev, veroučiteljev in učiteljic ženskih ročnih del. Višji šolski svet, Štev. 5720. V Ljubljani 31. maja 1923. Razglas. Glasom oddala pokrajinske uprave za Slovenijo, odd. za prosveto in vere z dne 19. maja 1923 št. 1940 je ministrski svet s sklepom dne 7. marca 1923, D. R. št. 27.985, dovolil kredit za potnino ekskurendnih učiteljev, veroučiteljev in učiteljic ženskih ročnih del za čas od 1. julija 1922 do 30. junija 1923. Da bo mogel višji šolski svet potnino za označeni čas nakazati, naj prizadete učne osebe takoj predložijo izkaze dejanskih potov od 1. julija 1922 do 30. junija 1923. Izkazi morajo imeti naslednje podatke:

Toliko v splošnem. Ob sklepu šolskega leta se priredil dalj časa trajajoča razstava vseh izdelkov na deški meščanski šoli v Mariboru. Kdor bode imel priliko jo bode gotovo ogledal. Najbrže bode ž njo tako presenečen, kakor je bila presenečena ameriška gđc. Schönberger, organizatorica »Podmladka Rdečega križa« v naši državi, ko se je nedavno mudila v Mariboru in ogledala našo delavnico in izdelke.

S prihodnjim šolskim letom namerava večina udeležencev odpreti vsak na svoji šoli podobno delavnico za rokotvorni pouk. In tako se bode kroz šir in šir vedno bolj zlasti če bodo merodajni faktorji razumevali to važno nalogo in jo tudi materialno podpirali.

Še nekaj!

Ali ne bi bilo umestno, da bi se izdelki te delavnice razstavili o priliki državne skupščine UJU v Ljubljani? Mislim, da bi moralni dobiček daleč nadkrilil gnotne žrtve.

Hren.

Podmladek Rdečega križa v šolski veži.

(Konec.)

In nazadnje, program! Vzemimo, usmileni Samaritan sede na šolski prag

a) število potov (tja in nazaj se naj šteje za eno pot):

b) razdaljo med uradnim sedežem (bivališčem in šolo, na kateri je učna oseba učila, v kilometrih);

c) kakovost poti (ali je večinoma ravna in lepa ali strma in slaba);

d) ali je učna oseba učila samo pol dneva če je razdalja manjša kakor 5 km.

Izkaze naj potrdi šolsko vodstvo, v slučaju pa, da je prizadeta učna oseba šolski voditelj, okrajni šolski svet. Vsi izkazi se naj pošljejo neposredno računovodstvu delegacije finančnega ministrstva odd. za pokrajinsko upravo odsek II. (poslopie pokrajinske uprave). Posebne razpisa višji šolski svet ne bo razpošiljal, zato naj prizadeti uradi in učne osebe vzamejo razglas na znanje. Predsednik dr. Stanko Bevk l. r.

—Š Rodbinske doklade za učit. abiturientke. Rodbinske doklade za otroke stare nad 16 let pripadajo po členu 32. zakona o draginskih dokladah do dovršenega rednega šolanja. Matura na učiteljsko se smatra kot dovršeno šolanje zato pripada rodbinska doklada do dneva izpita odnosno do konca junija. Nameščenici so dolžni naznaniti vsako izpremembo glede zvišanja ali znižanja prejemkov nakazničnemu računovodstvu.

—Š Za vštete vojnih let v zmislju členu 282. fin. zakona Ur. list št. 105/22 in kraljevske uredbe Ur. list št. 110/22 morajo prizadeti prositi. Pravilno kolikovo prošnjo je opremiti z uradnimi dokazili o vojaškem službovanju.

Vestnik meščanskih šol.

PETJE IN GLASBA.

(Nadaljevanje).

Dr. Krekova misel o rednih šolskih koncertih je pač vsega uvaževanja vredna. S prisostvovanjem svojcev prijateljev in znancev proizvajajočih, bi se glasbena izobrazba zanesla v najširše kroge. V to svrhu ter v podvigi glasbene izobrazbe in estetskega čustvovanja mladine, bi bilo treba uvesti na meščanskih šolah obligatno zborovo petje. Ta zbor bi bil sestavljen iz dobrih in najboljših po pevskem učitelju izbranih moči. Pevskim nastopom bi se eventuelno pridružilo kakor instrumentalno proizvajanje. Kakor bi bilo dobro — v dosegu boljših uspehov — uvesti vsaj v višjih razredih meščanske šole 2urni pevski pouk, tako bi moral biti tudi zborovemu petju odmerjen isti čas.

Z uvedbo instrumentalnega pouka na meščanskih šolah je dana marsikateri revni na glasbeno nadarjeni učenki prilika naučiti se brezplačno igranja na klavir ali violino. Tu ni misliti na dosego kake virtuozičnosti, ptč na da postane učenka — ob ugodnih razmerah po 3 do 4 letih vežbanja — zmožna zaigrati priproste skladbe ali spremljati lahke pesmi pravilno in s primernim glasbenim razumevanjem. Seveda je dosega tega smotra odvisna od števila učenk v eni uri, o tem ali ima učenka doma klavir ali ne o glasbeni nadarjenosti in marljivosti posameznih itd. Na teh šolah bi se bilo ozirati pri instrumentalnem pouku zlasti na one učenke, ki imajo namen vstopiti na učiteljske. Ta zavod bi potem nadaljeval delo, ki ga je započela meščanska šola ter na ta način dosegal na glasbenem polju že dokaj lepe uspehe. In koliko glasbene sile bi tako izobrazeno učitelstvo lahko zaneslo med narod!

Da na se more vršiti pevski pouk z uspehom in veseljem ni pozabiti glasbenega učitelja samega.

Pri pevskem pouku ne zadošča samo razlaga in podajanje navodil, tu je v prvi vrsti na mestu zgledno petje s strani učitelja in posnemanje s strani učencev. Kdor je sam te stroke ve kolikokrat je treba »peti naprej«, preden se pri neizvežbanih pevcih doseže to, kar se hoče. Vsled tega je ta predmet zlasti pri razrednem pouku, kjer je združen dober in slab pevski material, zelo težaven. Pri razdeljevanju pevskih ur je treba torej upoštevati deistvo da utrui in izmučen glas ne more biti zgled lemu petju. Pa ne samo iz tega, temveč tudi iz razloka nadalnje izobrazbe glasbenega učitelja(ice) je pomisliti na primerno število učnih ur. Saj se mora učitelj petja tudi zamisliti v svojo stvarino se poglabiti v ustroj pesmi, se izpopolnjevati v harmoniji ter spoznavati in biti v stiku s tekočimi glasbenimi deli. Kjer na ni napredka, je gotova stagnacija in končno nazadovanje, ki ni v korist ne učitelju, še manj na učencem.

Kako pa je z učiteljem ki je izurjen v tem ali onem instrumentu? Znanje kla-

virja ali violine zahteva vsekakor vednega praktičnega udeistvovanja in zamenjavanja tega se masčuje v najkrajšem času. Učitelju(ici) kateremu je poverjen instrumentalni pouk se mora pač pustiti še toliko časa da je zmožen lotiti se s kolikor toliko svežim duhom in primerno fizično silo lastne vaje, s katero si skuša ohraniti vsaj približno ročnost, katero si je pridobil s svojim študijem. Kaj pa bi bil n. pr. učitelj klavirja ki ga razumeva le še teoretski, ki pa ni več zmožen zglede praktične igre?

F. S.

(Kon c).

Iz Jugoslavije.

POKRAJINSKA SKUPŠČINA V PTUJU.

Vsak udeleženec na pokrajinski skupščini naj se javi najkasneje do 5. julija pisмено na okrajno učiteljsko društvo v Ptuj. V dopisu naj točno navede, katere dneve ostane v Ptuj, kolikokrat prenočuje in glede prehrane. V to svrhu objavljamo že danes približni dnevni red. V soboto, dne 7. julia ob pol 11. uri se vrši seja širjega sosveta v risalnici Mladike. Na tej seji morajo biti navzoči poleg članov ožjega sosveta vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev in člani odsekov. Popoldne ob pol 2. uri začne v Mladiki zborovati odsek. Ob pol 5. uri začetek zborovanja delegacije v Društvenem domu. Dolžnost udeležbe na delegacijskem zborovanju: članov širjega sosveta, odsekov in vseh delegatov okrajnih učiteljskih društev. Letos je udeležba na delegacijskem zborovanju tembolj obvezna, ker se vrše volitve članov ožjega sosveta za nadaljno poslovno dobo 3 let. Pravico udeležbe na delegacijskem zborovanju ima pa vsak organiziran član, seveda brez glasovalne pravice. — V nedeljo, dne 8. julia ob 9. uri jutraj začetek skupščine. Za ponedeljek so projektirani izleti v Haloze in v Slovenske gorice (Jeruzalem) za kar je tudi prej prijaviti udeležbo radi priprav. To bi bil približni razpored pokrajinske skupščine. Definitivni dnevni red prineseta zadnji dve številki »Tovariša« pred skupščino. — Kakor nas obveščajo iz Ptuja, bo tamkaj na razpolago večje število skupnih brezplačnih prenočišč v Mladiki Dijaškem domu in v telovadnici deške osnovne šole. Ker na nedostaja posteljnega perila naj si dolični, ki reflektirajo na ta prenočišča, vzamejo riuhe seboj. Stanovaniški in prehranjevalni odsek poslujeta v deški osnovni šoli na Srbskem trgu nasproti okrajnemu glavarstvu. Vsak udeleženec skupščine naj se javi takoj pri prihodu v Ptuj tamkaj, da se mu nakaže stanovanje in lokal glede prehrane. Treba je vzdržati točno disciplino, da ne nastane nered. Navodilom pripravljalnega odbora se mora vsakdo brezpogojno pokoravati. Kdor se ne javi pravočasno za stanovanje, zanj pripravljalni odbor ne prevzame nikake odgovornosti. — Imenik stalnih članov odsekov je natisnjen zadej.

— Razprave za kongres UJU. Prema odluci Izvršnog Odbora Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva, na kongresu celokupnoga učiteljstva naše zemlje, koja će se 6. i 7. avgusta t. g. održati u Ljubljani, raspravljat će se ove teme: 1. O jedinstva osnovne nastave u našoj državi (s obzirom na nastavne predmete u kojima treba izvesti jedinstvo i jednoobraznost nastave u celoj zemlji); i 2. Više učiteljsko obrazovanje (u vezi s pitanjem o Višoj Ped. Školi pitanjem o prijemu učitelja na Univerzitet i pitanjem o reorganizaciji učiteljskih škola). Pozivaju se svi, koji bi želeli da za učiteljski kongres obrade koju od ove teme da svoje referate izvole poslati Izvršnom Odboru Udruženja Jugosl. Učiteljstva (Beograd Učiteljski Dom) najdalje do 15. jula tek. god. Detaljan dnevni red i Gl. Skupštine i kongresa objaviće se naknadno.

— Preselilo se je strokovno tainštvo UJU in uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Učiteljski tiskarni iz pritličja v I. nadstropje na št. 16, v kateri bo od sedaj skupno poslovalo strokovno tainštvo, glavno blagajništvo pov. UJU, uredništvo »Učit. Tov.« in kjer je nastanjena tudi centralna knjižnica pov. UJU. V sednj sobi je nastanjena uprava listov pov. UJU. Tako je Učiteljska tiskarna preskrbela da je naša organizacija prišla do samosvojih poslovnih prostorov. Čast ii!

— Kako je bilo ko so klerikalci vladali? Vlada je sestavila nove šolske tiskovine in naročila Učit. tiskarni, naj jih natisne in pošlje eno kolekcijo v mapo vsem krajinim šolskim svetom brezplačno. To je ta tudi storila, za kar stroški niso bili mali. Katoliška, sedaj Jugoslo-

vanska tiskarna je te tiskovine enostavno ponatisnila in potem britisnila na kraje šolske svete in župnike kot predsednike da morajo le pri njej naročiti. — Enako je deželni šolski svet sestavil »Glavno letno poročilo«, ki ga je dal v založbo »Katoliški tiskarni«. Hkrati je pa deželni šolski svet ukazal vsem krajinim šolskim svetom da morajo »Letno poročilo« naročiti za vse šole kljub temu, da za šolska vodstva ni bilo nobene praktične vrednosti kar se o »Staležu« ne more trditi, ker ima praktično vrednost in je neobhodno potreben za šolska oblastva in posebno za šolska vodstva, ki ga neštokrat potrebujejo pri uradovanju. — Toliko pristavka k umazani notici v »Slovincu« glede »Staleža«.

— Za otroške vrtarice. Udruženje Jugosl. Učiteljstva uputilo je predstavku G. Ministru Krsavete o poboljšanju blata i dodataka kvalifikovanih državnih zabavilja. — N. P.

— Razprave o programu UJU pri okrajnih učiteljskih društvih naj pošljejo referent direktno glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. Pavlu Fleretu v Ptuj da jih bo upošteval pri svojem referatu. Tajniki okrajnih učiteljskih društev naj mu pošljejo vodilne misli iz debate.

— Prijave z I. tečaj V-šje pedagoške šole v Zagrebu. Pokrajinska uprava v Zagrebu je sporočila z odlokom z dne 22. maja 1923, št. 21.458 naši upravi, da sprejme v I. tečaj Viš. ped. šole toliko učiteljev in učiteljic, kolikor jih ji pošlje naša šolska oblast. V to svrhu je vta-gati prošnje na višji šolski svet uradnim potom do 30. junija. Podrobnejši pogoji so razvidni v odloku, ki so ga prejeli okrajni šolski sveti in naj se orizadeti obrnejo tia.

— Maturanti iz leta 1880. in 1881. marborskega učiteljskega se kličejo po lanskem sklepu v Celju na sestanek v Ptuj, in sicer na 7. dan julia t. l. na predvečer občnega zbora udruženja UJU. Javite se s primernimi predloži, da se vse potrebno ukrene. Tovariške pozdrave! Sklicatelj: Mato Šmid — Podgorje; Ante Porekar — Hum p. Ormož.

— Komenda. Vsak trezen politik bi se poglubil v stvar samo in šele potem bi spuščal »bombe« med svet. Člankar J. L. v št. 22. »Tovariša« pa se je čutil poklicaneza brodit po razmerah, ki še niso godne za javnost in ki ga prav nič ne tangirajo in, katere le površno pozna. Tu velja reko: Le čevlje sodi naj kopitar! Naj je Komenda srečen ali nesrečen kraj, je stvar drugih in ne gre blatiiti kraja, ki člankariu ne dela krivice. S svojim dopisom je člankar J. L. zgrešil adresu in cilij. Lahko je podirati! Predno je napisal, da se je pevsko društvo, ki sem ga ustanovil, spuhlo nad žarišče natentirano omejene narodne prosvete bi se vsestransko poglubil v razmere in prišel bi do pravega zaključka tako pa je pri dobri stvari več škodoval nego koristil. Kaj ne g. člankar: Kdor je delal, ta kratko vleče?! Nič ne de ali hlapcev ne bom igral. Res je, da se mora učiteljstvo na šolah medsebojno podpirati in to je sedaj pri nas, ne drži pa, da bi učiteljstvo, ki mu družinske ali gmotne razmere ne dopuščajo, brenčalo od veselice do veselice v teh dragih časih (na lubo komur si bodi). Moja naloga je v šoli — za delovanje zunaj so sicer odredbe, a zakona še ne! Med narod nas vleče le prosta volja in njega potreba, a da se človeka z lopariem napada če nima slavčkovega glasu je od sile. S tem je moja polemika pri kraju. Rečem le, da je veliko protežirancev, ki imajo zaščito in ki koristijo na prosvetnem polju manj od drugih. Clara paxta in pika!

I. V.

— Nadučiteljska služba in služba za učitelje. Je razpisana pri Sv. Duhu na Ostr. vrhu, okraj Maribor, ena najvažnejših postojank tik ob državni meji. Sv. Duh je lepa, znamenita planinska točka obmejnega Koziaka dve uri od postaje Fala Šolske in izvenšolske razmere ugodne: dvorazrednica z enorazredno podružnico, meblirano stanovanje 2 sob in kuhinje s kurjavo brezplačno na razpolago tudi obstoja nov šolski oder za prosvetno udeistvovanje idealnih tovarišev. Tovariši(-ice), ki razumevate potrebe obmejnega šolstva vložite do 20. t. m. prošnjo pri krajinem šolskem svetu. Eventualne informacije daje: Ernest Vranc, časni šolski vodja. Sv. Duh, p. Selnica ob Dravi.

— Podpisano šolsko vodstvo se g. hoteliriu hotela »Štrukelj« v Ljubljani najlepše zahvaljuje za dobro, obilo in cenno hrano s katero je naše učence-izletnike postregel ter ta hotel vsem izletni-

kom toplo priporoča. Nadalje se zahvaljuje g. profesorju Nandetu Marolt, kateri je v istem hotelu pogostil naše otroke s slaščicami in trgovcu g. Mikuliču, kateri ih je na njih povratku v Sodražici okrepčal z gorkim čajem. — Šolsko vodstvo v Loškem potoku.

— Sirokovni izpit za gluhome je napravil z odličnim uspehom tov. Mirko Dermeli pred izpraševalno komisijo v Ljubljani. Cestitamo!

— Članom finančnega odseka za kongres naznanjam, da bom sklical prihodnjo sejo tega odseka po potrebi pismenim potom. — Načelnik.

— Tovariši(-ce) iz leta 1903. Na tozadevni poziv so se doslej oglasili štirje tovariši, dva ustno dva pismeno. Ako ne dobim nadaljnih predlogov, opustimo se-stanek in čakajmo 25letnice. — R. D.

RAZPRAVE O PROGRAMU UJU.

—in Učiteljsko društvo za Kočevski okraj je zborovalo dne 9. junija t. l. v Ribnici. Na zborovanju se je temeljito predelal »Program UJU«, kjer so udeleženci z velikim zanimanjem sledili globoko in dobro zamišljenim izjavam in izpreminjevalnim predlogom tov. ravn. A. Merviča in šol. vod. F. Ločniškarja. Po skupni debati, katere sta se udeležila posebno ravn. Merliak in nadučit. Dore Betriani je bil sprejet predlog: Naj se o »Programu UJU« temeljito razpravlja in ne prehitovati s stvarjo. Referentie vseh društev pov. UJU Ljubljana naj se sestanejo še pred skupščino v Ljubljani, kjer naj se o Programu temeljito razpravlja in prevdarijo: naj se vsi predlogi vseh društev še predno se odda cela stvar glavnemu poročevalcu za na skupščino. Poročevalec na skupščini pa naj bo potem zopet v zvezi z glavnim poročevalcem v Beogradu da pridejo tako zasnovani predlogi res do veljave in da ne bo delo brez vsakega uspeha. Opomba: Definitivnih sklepov na letošnji skupščini itak še ne bomo mogli napravljati, ker je čas prekratek in je potreba zato ožjega odbora, ki bo prei obdelal material. Referenti od okrajnih društev naj takoj pošljejo svoje referate glavnemu referentu tov. Pavlu Fleretu v Ptuj, tajniki pa naj pošljejo glavne misli iz debate in mu naj jih pošljejo takoj.

Književnost in umetnost.

PAVEL FLERE:

»PETA ČITANKA«.

(Dolge.)

V dobi takega metodičnega in didaktičnega osvobojevanja pač ni kazalo, da bi stopala čitanka za najvišjo učno stopnjo nazaj na stališče realistične čitanke; mislim pa da bi kaj takega za svojo osebo tudi ne mogel zagovarjati pred svojo vestjo. Tako se je torej zgodilo, da »Peta čitanka« ne prinaša nikakršnega gradiva za stvarni pouk kot tak, temveč poizkuša prinašati vsepovsod kolikor le mogoče dopolnilo in ilustrativno snov za stvarni pouk. T. i. snov za poglobitev otroških opazovanj in spoznanj po učiteljevi stvarni, nazorni obravnavi, še bolj pa za navodilo otroške sampridobitnosti.

S tem merilom bo moral meriti knjigo ki to bo rabil: snov za obravnavo stvarnega pouka v njej ne najde. Upam, da brez škode, Zakaj vsakdo, ki noče biti le učitelj v vulgarnem pomenu besede pač pa učitelj, ki vzgaja, goji in razvija duh otroški in ne le njegov spomin si bo iskal snov za svoje učno delo drugod v znanstvenih in poljudno-znanstvenih knjigah ter se tako približeval onemu idealnemu učitelju, čegar znanje ne presega »le centimeterske« tistega znanja, ki naj ga nudi učencu marveč ki sam posega v bogato zakladnico lastnega znanja in iz tega siplje v otroško dušo.

S tega stališča priznavam tudi, da stavi »Peta čitanka« na učitelja velike zahteve in tem večje, čim manj je kdo korakal naprej z duhom časa. Mnenja pa sem, da mora vsako novo delo, namenjeno naši šoli te zahteve še povečati ker tudi sami stavimo za svojo izobrazbo vedno višje zahteve in sravi življenje vedno višje zahteve na nas z ozirni na našo lastno nadaljno izobrazbo. In za svoje učno delo se moramo zavedati da sta absolutno obvladani snovi in psiheološko poznanje temeljna pogoja vsakega pedagoškega delovanja. A še celo ta dva ki nam jih otrokom namenjena učna knjiga nikdar podati ne more, samo pogoja: zakaj pedagoško delovanje prične šele takrat, ko smo snov kulture spoznali in doživeli v sebi, tako pripravljeni